

Quickscan natuurtoets gemeentewerf Olst

*Inventarisatie en beoordeling in het kader van
natuurwetwetgeving en -beleid*

- definitief -

ecogroen advies

in opdracht van
gemeente Olst-Wijhe

Colofon

Titel Quickscan natuurtoets gemeentewerf Olst

Subtitel Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Projectcode 14-229

Status definitief

Datum 7 oktober 2014

Auteur(s) M.A. (Martin) Heinen

Eindredactie I. (Iwan) Veeman

Veldonderzoek M. G. (Mark) Hoksberg

Opdrachtgever Gemeente Olst-Wijhe

ecogroen advies

is een onafhankelijk

advies- en ingenieursbureau

gespecialiseerd in

ecologisch onderzoek & natuurontwikkeling

Emmastraat 16, 8011 AG Zwolle

038 423 64 64

www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2014)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status:

Heinen, M.A. (2014). Quickscan natuurtoets gemeentewerf Olst. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 14-229. EcoGroen Advies BV, Zwolle.

Inhoud

Samenvatting

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en doelstelling van dit onderzoek	1
1.2	Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	1
1.3	Algemene opzet onderzoek	2
2	Gebiedsbescherming	3
2.1	Natuurbeschermingswet	3
2.2	Ecologische hoofdstructuur	4
2.3	Overige natuurgebieden	5
2.4	Eindconclusies gebiedsbescherming	5
3	Flora- en faunawet	6
3.1	Wettelijk kader	6
3.2	Onderzoeksmethode	6
3.3	Flora	6
3.4	Vleermuizen	6
3.5	Grondgebonden zoogdieren	7
3.6	Broedvogels	8
3.7	Amfibieën	9
3.8	Overige soortgroepen	10
4	Geraadpleegde bronnen	11

Bijlage

1

Samenvatting natuurwetgeving

Samenvatting

✓ Aanleiding en doelstelling van dit onderzoek

In opdracht van gemeente Olst-Wijhe heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van een ruimtelijke onderbouwing voor de voorgenomen herinrichting van het terrein van de gemeentewerf in Olst.

De Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en het EHS-beleid verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, een toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en gebiedsgerichte natuurbescherming.

✓ Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Het plangebied betreft een voormalige gemeentewerf aan de Rijksstraatweg 12A te Olst. Er is verharding, een grote loods, zoutloods en een schuurtje aanwezig. Het terrein is omringd door bos. Tevens is aan de oostzijde een sloot aanwezig. Er zijn plannen om het gebied herin te richten tot hovenierbedrijf, waarbij de aanwezige bebouwing wordt hergebruikt en solitaire bomen op het binnenterrein worden gekapt. Het bebouwd oppervlak mag worden vergroot van 600 naar 750 m². Het populierenbos en de sloot blijven gehandhaafd.

✓ Effectbeoordeling Beschermde gebieden

Het plangebied ligt op korte afstand van Natura 2000-gebied Rijntakken en grenst direct aan de Ecologische hoofdstructuur. De plannen hebben geen schade aan Natura 2000- en EHS-gebieden tot gevolg, mits het EHS-gebied als 'natuur' is bestemd. Er worden geen bijzondere natuurwaarden buiten de EHS aangetast door de plannen.

✓ Effectbeoordeling Beschermde soorten

- In de bebouwing zijn geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Ook in de op het terrein en directe omgeving aanwezige bomen ontbreken vaste verblijfplaatsen. Belangrijke vliegroutes en foerageergebieden voor vleermuizen ontbreken eveneens;
- In het plangebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van juridisch zwaarder beschermde grondgebonden zoogdieren zoals Steenmarter aanwezig. Deze soort is zwervend of foeragerend aanwezig;
- In het plangebied is een nestkast van Kerkuil aanwezig. Het is onbekend of deze kast jaarrond wordt gebruikt als nestplaats of vaste rust- en verblijfplaats. Overige broedvogels met jaarrond beschermde nesten zijn niet te verwachten;
- Door de aanwezigheid van bebouwing, bos en opgaande beplanting in het plangebied is broedbiotoop aanwezig voor algemene vogelsoorten van dergelijke biotopen;
- In het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van diverse laag beschermde (Ff-wet tabel 1) grondgebonden zoogdiersoorten te verwachten;
- In het plangebied zijn enkele algemene en laag beschermde amfibieën (Ff-wet tabel 1) zoals Kleine watersalamander, Gewone pad en Bruine kikker voortplantend en overwinterend te verwachten.

✓ Eindconclusies en aanbevelingen

- Een vervolgetraject in het kader van de Natuurbeschermingswet en EHS-beleid is niet noodzakelijk. Wel dient het bos en de houtopstanden binnen de EHS in het plangebied bestemd te zijn als 'natuur';
- Bij de voorgenomen renovatie van bebouwing en herinrichting van het plangebied zijn geen negatieve effecten op vaste verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden voor vleermuizen te verwachten;
- Het is onbekend of de kerkuilenkast als nestplaats, of vaste rust- en verblijfplaats wordt gebruikt. Voorafgaand aan de sloop is het noodzakelijk dat wordt onderzocht of de nestkast daadwerkelijk wordt

gebruikt door Kerkuil. Dit onderzoek dient te worden uitgevoerd door een ter zake kundige en volgens de soortenstandaard Kerkuil;

- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval te starten in de periode voor half maart en na eind juli of het plangebied te controleren op broedende vogels en nesten binnen de invloedssfeer van de plannen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum;
- Voor aanwezige en te verwachten laag beschermde zoogdier- en amfibieënsoorten geldt, bij ruimtelijke ingrepen, vrijstelling van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet. Het nemen van verplichte vervolgstappen is voor deze soorten in deze situatie dan ook niet aan de orde.

1 Inleiding

1.1 AANLEIDING EN DOELSTELLING VAN DIT ONDERZOEK

In opdracht van gemeente Olst-Wijhe heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van een ruimtelijke onderbouwing voor de voorgenomen herinrichting van het terrein van de gemeentewerf in Olst.

De Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en het EHS-beleid verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, een toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en gebiedsgerichte natuurbescherming. Een toelichting op de genoemde wetgeving is gegeven in bijlage 1.

1.2 HUIDIGE SITUATIE EN VOORGENOMEN ONTWIKKELINGEN

Het plangebied betreft een voormalige gemeentewerf aan de Rijksstraatweg 12A te Olst (zie figuur 1.1). Het gebied ligt binnendijks langs de winterdijk van de IJssel. Er is verharding, een grote loods, zoutloods en een schuurtje aanwezig. Het terrein is omringd door bos met grote populieren en een ruige struik- en kruidlaag en een modderige poel. Tevens is aan de oostzijde een met waterplanten begroeide sloot aanwezig. Er zijn plannen om het gebied herin te richten tot hovenierbedrijf, waarbij de aanwezige bebouwing wordt hergebruikt en solitaire bomen op het binnenterrein worden gekapt. Het bebouwd oppervlak mag worden vergroot van 600 naar 750 m². Het populierenbos en de sloot blijven gehandhaafd.

Figuur 1.1 Ligging van het plangebied (gele acering). Bron luchtfoto: Bing Maps.

1.3 ALGEMENE OPZET ONDERZOEK

De voorliggende quickscan natuurtoets is gebaseerd op één locatiebezoek, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en ecologische principes. Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde gebieden (hoofdstuk 2) en soorten (hoofdstuk 3). Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. Indien aanvullend onderzoek nodig is, is dit ook aangegeven.

2 Gebiedsbescherming

2.1 NATUURBESCHERMINGSWET

*In de **Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet)** is de bescherming van Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000-gebieden) en Beschermde Natuurmonumenten ondergebracht. Beoordeeld dient te worden of ingrepen/activiteiten in of in de nabijheid van deze gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de aangewezen waarden en instandhoudingsdoelen van deze gebieden.*

Het plangebied ligt niet in een gebied dat beschermd is onder de Natuurbeschermingswet. Van oppervlakteverlies of directe aantasting is zodoende geen sprake. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Rijntakken, op een afstand van circa 30 meter ten westen van het plangebied (zie figuur 2.1 volgende pagina). De herinrichtingsplannen zijn nog niet exact bekend. Bij herinrichting van het gebied kunnen uitstralende effecten zoals verstoring door licht, geluid en beweging (bouwfase en gebruik) en stikstofdepositie ook op afstand optreden. Deze effecten moeten ook getoetst worden.

Door het gebruik als hoveniersbedrijf is een minieme verhoging van de uitstralende effecten van het plangebied door bijvoorbeeld autobewegingen te verwachten. Het effect van één hovenierbedrijf naast een woonwijk leidt echter niet tot een significante verhoging van de huidige uitstralende effecten van de woonwijk. Het initiatief leidt dan ook niet tot een significante verstoring van beschermde waarden van het Natura 2000-gebied. Voor het aspect stikstof wordt verwacht dat het gebruik van het plangebied als hoveniersbedrijf naast een bestaande woonwijk niet leidt tot een toename van depositie binnen het Natura 2000-gebied indien de afstand tot de grens van het Natura 2000-gebied minimaal 25 meter is (Alberts & Goutbeek *in prep.*).

Op basis van voorgaande wordt geconcludeerd dat de beoogde plannen geen negatieve effecten hebben op de in de omgeving aanwezige Natura 2000-gebieden.

Figuur 2.1 Ligging van het plangebied (rode omlijning) ten opzichte van Natura 2000-gebied Rijntakken (gele arcering).
Bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl>.

2.2 ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

*De bescherming van de **Ecologische Hoofdstructuur (EHS)** komt voort uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen de groene contouren van de EHS geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet toegestaan is, tenzij er sprake is van het ontbreken van reële alternatieven en redenen van groot openbaar belang. Wanneer niet teruggevallen kan worden op het tenzij-gedeelte van het beschermingskader, zal aangetoond moeten worden dat door de plannen de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet significant aangetast worden.*

Uit de Atlas van Overijssel blijkt dat het plangebied in de EHS is gelegen en direct grenst aan de EHS (zie figuur 2.2. volgende pagina). Het betreft het bos en de houtopstanden in het plangebied en de aangrenzende uiterwaarden van de IJssel (Provincie Overijssel 2013). De intentie is om het bos en de houtopstanden te handhaven, de aanwezige bebouwing te renoveren met mogelijkheid tot vergroting van het bouwoppervlak en het terrein te gebruiken als hoveniersbedrijf. Van oppervlakteverlies of directe aantasting is in dit geval geen sprake. Wel dient het bos en de houtopstanden binnen de EHS in het plangebied bestemd te zijn als 'natuur'.

Figuur 2.2 Ligging van het plangebied (rode omlijning) ten opzichte van de Ecologische hoofdstructuur. Bron: Provincie Overijssel (2013).

2.3 OVERIGE NATUURGEBIEDEN

Buiten de bescherming van de Natuurbeschermingswet en de Ecologische Hoofdstructuur bevinden zich ook natuurgebieden beschermd middels provinciaal beleid, veelal beschreven in Omgevingsplannen of Streekplannen. In dit provinciale beleid is de bescherming van bijvoorbeeld ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied uitgewerkt.

Het plangebied ligt niet in gebieden met bijzondere natuurwaarden buiten de EHS. Er is geen sprake van ganzenfoerageergebied of weidevogelgebied in het plangebied. Het dichtstbijzijnde weidevogelgebied is gelegen in de Olsterwaarden op 30 meter afstand van het plangebied. De geplande herinrichting van het plangebied heeft gezien de aanwezigheid van afschermdende beplanting en de ligging achter de winterdijk geen negatief effect op aanwezige foeragerende en broedende weidevogels in uiterwaarden.

2.4 EINDCONCLUSIES GEBIEDSBESCHERMING

De plannen hebben geen schade aan Natura 2000- en EHS-gebieden tot gevolg. Ook worden geen bijzondere natuurwaarden buiten de EHS aangetast door de plannen. Een vervolgetraject in het kader van de Natuurbeschermingswet en EHS-beleid is dan ook niet noodzakelijk. Wel dient het bos en de houtopstanden binnen de EHS in het plangebied bestemd te zijn als 'natuur'.

3 Flora- en faunawet

3.1 WETTELIJK KADER

De Flora- en faunawet (Ff-wet) verplicht om bij ruimtelijke ingrepen of andere nieuwe activiteiten, na te gaan of er negatieve effecten kunnen optreden op exemplaren of het leefgebied van beschermde plant- en diersoorten. Optredende negatieve effecten dienen zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd te worden. Voor schade aan strikt beschermde soorten kan het noodzakelijk zijn om een ontheffing aan te vragen bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland van het Ministerie van Economische Zaken.

3.2 ONDERZOEKSMETHODE

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op een locatiebezoek op 2 augustus 2014. Tijdens dit veldbezoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (tabel 2- en 3-soorten). In combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en expert judgement is vervolgens een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten. In onderstaande paragrafen worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het plangebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten.

3.3 FLORA

In het plangebied zijn plantensoorten aanwezig die kenmerkend zijn voor bos, houtopstanden, oevers en betreden plaatsen. Aanwezige soorten zijn onder andere Middelste teunisbloem, Vlasbekje, Gewone paardenbloem, Kroppaar, Pitrus, Riet, Beekpunge, Ridderzuring, Geel nagelkruid, Robertskruid en Grote brandnetel. Aan de westzijde van de bosrand, tegen de dijk, is een klein strookje stroomdalflora aanwezig met onder andere Gewone agrimonie (Rode Lijst categorie 'gevoelig'), Ruige weegbree en Kruisbladwalstro (beide Rode Lijst categorie 'kwetsbaar'). Het is gewenst dat deze kwetsbare vegetatie bij uitvoering van de plannen wordt ontzien.

Er zijn geen beschermde plantensoorten en overige plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen. Gezien de aangetroffen soortensamenstelling en de terreingesteldheid worden deze ook niet verwacht. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van de soortgroep flora is zodoende niet aan de orde.

3.4 VLEERMUIZEN

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd (zie kader 3.1 volgende pagina).

Kader 3.1 Vleermuizen

Het leefgebied van de strikt beschermde vleermuizen (Ff-wet tabel 3 en HR bijlage IV) bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden. Van deze drie onderdelen genieten de verblijfplaatsen de grootste bescherming. Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamkolonies/ zomerverblijven, baltslocaties/paarverblijven en winterverblijven.

Voor hun oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaats en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jaren lang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Vaste verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere ruimten in bomen, huizen, kelders, et cetera. In de in het plangebied aanwezige bebouwing zijn geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Ook in de aanwezige bomen of bomen in de directe omgeving ontbreken vaste verblijfplaatsen.

Bij de geplande herinrichting van het plangebied zijn geen negatieve effecten op vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen te verwachten. Juridische vervolgstappen ten aanzien van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen zijn daarom niet aan de orde.

Vliegroutes en foerageergebieden

Het plangebied vormt beperkt foerageergebied voor diverse vleermuissoorten. Van een vliegroute is mogelijk sprake langs de bosrand. Als gevolg van de beoogde ontwikkelingen worden er echter geen negatieve effecten verwacht op essentiële vliegroutes of foerageergebieden in het plangebied en directe omgeving.

3.5 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

In het plangebied is in de aanwezige loods een kleine latrine met uitwerpselen van de middelhoog beschermde Steenmarter (Ff-wet tabel 2) aangetroffen. Omdat meerdere latrines, prooiresten en overige sporen ontbreken, is hier sprake van een zwervend of foeragerend exemplaar. Verblijfplaatsen van Steenmarter en overige zwaar beschermde (tabel 2 en 3) grondgebonden zoogdieren worden in het plangebied niet verwacht omdat hiervoor geen aanwijzingen zijn gevonden.

In het plangebied zijn wel vaste verblijfplaatsen van diverse laag beschermde (Ff-wet tabel 1) grondgebonden zoogdiersoorten te verwachten, zoals Huisspitsmuis, Bosspitsmuis, Bosmuis, Rosse woelmuis, Veldmuis en Egel.

Bij de werkzaamheden kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van laag beschermde zoogdieren verloren gaan. Voor laag beschermde kleine zoogdieren van tabel 1 geldt, bij ruimtelijke ontwikkeling, automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van verplichte vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is. Schade aan de algemene en laag beschermde zoogdieren kan echter geminimaliseerd worden door werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart-augustus). De minst schadelijke periode is september-november (mits vorstvrij).

3.6 BROEDVOGELS

Aangezien dit onderzoek een quickscan betreft, is geen broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Op basis van veldwaarnemingen, de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens en expert judgement is echter wel een goede uitspraak te doen over de te verwachten soorten.

Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Van veel broedvogels zijn nesten alleen gedurende de tijd dat ze worden gebruikt beschermd. Nestlocaties kunnen dan buiten deze periode zonder overtreding van de Flora- en faunawet verwijderd worden. Voor een aantal broedvogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 3.2).

Kader 3.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus.

Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

In het plangebied is een nestkast van de broedvogel met jaarrond beschermde Kerkuil aangetroffen en worden nesten van roofvogels (bijvoorbeeld Sperwer en Ransuil) niet geheel uitgesloten. Overige broedvogels met jaarrond beschermde nesten worden niet verwacht.

Kerkuil

Aan de achterzijde van de grote loods is een kerkuilenkast aanwezig. Tijdens het veldbezoek zijn hier veel uitwerpselen van Kerkuil aangetroffen. Braakballen waren niet aanwezig. Naast de kast lag een dode Kerkuil. Uit informatie van coördinatoren van uilenwerkgroepen van IVN Olst-Wijhe en Vogelwerkgroep De IJsselstreek (de heren H. de Jonge en R. Wijnbergen) blijkt dat de kast niet is opgehangen en niet wordt gecontroleerd door één van beide werkgroepen. Het is onbekend of de kast als vaste nestplaats wordt gebruikt. Voorafgaand aan de sloop is het noodzakelijk dat wordt onderzocht of de nestkast als nestplaats wordt gebruikt door Kerkuil. Dit onderzoek dient te worden uitgevoerd door een ter zake kundige en volgens de soortenstandaard Kerkuil (Dienst Regelingen 2012; zie kader 3.3).

Kader 3.3 Kerkuilonderzoek (bron: Dienst Regelingen 2012)

Het onderzoek moet worden uitgevoerd door een deskundige met aantoonbare ervaring in het inventariseren van kerkuilen. Er moet een goede documentatie zijn van wanneer en hoe het onderzoek uitgevoerd is, en wat de resultaten ervan zijn.

De aanwezigheid van een nest van Kerkuil kan als volgt worden aangetoond (territoriumkartering BMP Sovon):

- Er is een bezet nest;
- Er is minimaal één waarneming in de periode van 1 februari tot en met 31 augustus van:
 - een paar in broedbiotoop, of
 - territoriaal gedrag: een krijsende vogel. Dit kan hele jaar zijn, maar vooral februari en maart, of
 - bedelende jongen: dit is doorgaans vanaf juni.

De afwezigheid van broedende kerkuilen is aangetoond als tijdens drie gerichte veldbezoeken in de periode van begin februari tot en met half oktober geen aanwezigheid kan worden aangetoond. De inventarisatie moet tijdens goede weersomstandigheden en in een geschikte biotoop plaatsvinden. De beste momenten om te inventariseren zijn 's avonds en 's nachts. Kerkuil reageert niet op het afspele van de baltsroep op een geluidsrecorder.

Sperwer en Ransuil

Het is mogelijk dat in het bos binnen het plangebied incidenteel nesten aanwezig zijn van Sperwer en/of Ransuil. Ten tijde van het veldbezoek zijn geen nesten waargenomen en recente broedgevallen zijn niet bekend. Bij uitvoering van de voorgenomen plannen blijft het bosgebied gehandhaafd. De omvorming van gemeentewerf naar hoveniersbedrijf zal geen negatieve effecten hebben op Sperwer en Ransuil. Eventuele vervolgstappen zijn hier voor deze soorten niet aan de orde.

Overige broedvogels

Door de aanwezigheid van bebouwing, bos en opgaande beplanting in het plangebied is broedbiotoop aanwezig voor algemene vogelsoorten van dergelijke biotopen zoals Zwarte kraai, Houtduif, Spreeuw, Groenling, Vink, Zwartkop, Tjiftjaf, Zwarte roodstaart, Witte kwikstaart, Heggenmus, Roodborst, Winterkoning en Merel. In het bos is een torenvalkenkast aanwezig waarin door Torenvalk niet jaarlijks wordt gebroed (bron: IVN Olst-Wijhe, de heer H. de Jonge).

Alle broedvogels zijn gedurende hun broedseizoen beschermd en mogen in het kader van de Flora- en faunawet in deze periode niet verstoord of geschaad worden. Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen dan ook buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels te worden gestart. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broed op de eieren en de periode dat de jongen op het nest gevoerd worden. Indien op een locatie geen broedende/nestelende vogels aanwezig zijn, mag het aanwezige geschikte broedbiotoop ook tijdens het broedseizoen verwijderd worden. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Een soort als Houtduif kan bijvoorbeeld tot in november broedend worden aangetroffen.

3.7 AMFIBIEËN

Open water is aanwezig in de vorm van een modderige poel in het bos en een dicht begroeide sloot op de grens van het plangebied. Van de strikt beschermde Kamsalamander (Ff-wet tabel 3) zijn op circa 1,9 kilometer ten zuiden van het plangebied in de omgeving van de Kletterstraat waarnemingen bekend (Spikmans *et al.* 2007). Tijdens het veldbezoek is speciaal gezocht naar de aanwezigheid van deze soort. Zowel voortplantingsbiotoop als overwinteringsbiotoop van Kamsalamander ontbreken echter in het plangebied. Overige juridisch zwaarder beschermde amfibieën worden vanwege het ontbreken van geschikt biotoop en op basis van bekende verspreidingsgegevens niet verwacht in het onderzoeksgebied (RAVON en waarneming.nl).

Enkele algemene en laag beschermde amfibieën (Ff-wet tabel 1) zoals Kleine watersalamander, Gewone pad en Bruine kikker zijn voortplantend in de sloot en overwinterend in de slootbodem en de strooisellaag onder bomen en struiken en ruigten te verwachten. Het betreft hier laag beschermde soorten waarvoor in deze situatie automatisch een vrijstelling geldt van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet.

Effecten op amfibieën kunnen - mits de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door de werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de overwinterings- en voortplantingsperiode van amfibieën. De maanden september en oktober zijn in de regel het meest geschikt (minst schadelijk) voor het uitvoeren van werkzaamheden op zowel het land als in/ nabij water.

3.8 OVERIGE SOORTGROEPEN

Reptielen en zwaar beschermde vissen en ongewervelden zijn tijdens het veldonderzoek niet aangetroffen en worden ook niet verwacht omdat geschikt (voortplantings)biotoop ontbreekt. Eventuele vervolgstappen zijn hier voor deze soortgroepen niet aan de orde.

4

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- Alberts, A. & A. Goutbeek (*in prep.*). Stikstofdepositie voor kleine ontwikkelingen. EcoGroen Advies, Zwolle.
- Dienst Regelingen (2009a). Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. Vastgesteld 26 augustus 2009.
- Dienst Regelingen (2009b). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Vastgesteld 26 augustus 2009.
- Dienst Regelingen (2012). Soortenstandaard Kerkuil *Tyto alba*.
- Douma, M. C.P.M. Zoon & A.D. Bode (2011). De Zoogdieren van Overijssel, leefwijze en verspreiding in de periode 1970 t/m 2010. Uitgeverij Profiel, Bedum.
- Ministerie van EZ. Natura 2000-gebieden. (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000).
- Ministerie van I&M (2012). Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig. Drukkerij Ando, Den Haag.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.
- Spikmans F., J. Janse & R. Zollinger (2007). Actieplan kamsalamander. Behoud en verbetering van leefgebied in ZW-Salland. Stichting RAVON, Nijmegen.
- Twisk P., A. van Diepenbeek & J.P. Bekker (2010). Veldgids Europese zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Internet

- Provincie Overijssel (2013):
(http://gisopenbaar.overijssel.nl/viewer/app/atlasvanoverijssel_basis/v1)
- Ravon.nl (website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen)
- Telmee.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland)
- Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland)

Biilagen

Bijlage 1: Samenvatting natuurwetgeving

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken, of, in geval van beheer en schadebestrijding, van Gedeputeerde Staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- Een aantal ongewervelden (onder andere *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing en beoordeling

Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren, zijn beschermde soorten aanwezig en is er sprake van overtreding van een verbodsbepaling uit de Flora- en faunawet, dan dient u een ontheffingsaanvraag in te dienen bij Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Hierbij worden de volgende vragen gesteld:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het

ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn¹ en de Habitatrichtlijn.

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van EZ. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In voorgaand wettelijk kader zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit en op www.mijnrvo.nl.

¹ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd;

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna en Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.